

به نام خدایی که در این روز یک است

گذارى بر نفت در اقتصاد ایران (گذشته، حال و آینده)

نویسنده: على ذرفى

تابستان ۱۳۹۶

مؤسسه آموزشى تألیفى ارشدان

سرناسه	ذوقی، علی، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور	گذاری بر نفت در اقتصاد ایران (گذشته، حال و آینده)/ نویسنده علی ذوقی.
مشخصات نشر	تهران: موسسه آموزشی تالیفی ارشدان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۲۱۸ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۸۸۰-۳۹-۴
وضعیت فهرست نویسی	فیفا
موضوع	نفت -- ایران -- جنبه‌های اقتصادی
موضوع	Petroleum -- Iran -- Economic Aspects
موضوع	نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- جنبه‌های اقتصادی
موضوع	Petroleum industry and trade -- Economic aspects -- Iran
موضوع	نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- تاریخ
موضوع	Petroleum industry and trade -- Iran -- History
رده بندی کنگره	۹۵۷۶HD الف/ ۱۳۹۶۹۳ ۹۴
رده بندی دیویی	۳۳۸/۲۷۱۸۰۹۵
شماره کتابشناسی ملی	۴۸۷ ۶۱۵

ارشدان

مؤسسه آموزشی تالیفی ارشدان

گذاری بر نفت در اقتصاد ایران (گذشته، حال و آینده)

علی ذوقی

آموزشی تالیفی ارشدان

اول

تابستان ۱۳۹۶

www.irantypist.com

www.irantypist.com

۹۷۸-۶۰۰-۸۸۸۰-۳۹-۴

۱۰۰۰

www.arshadan.com

www.arshadan.net

۰۳۱۴۷۶۳۵۵

۲۵۰۰۰ تومان

■ نام کتاب:

■ تألیف:

■ ناشر:

■ ویرایش:

■ توبت چاپ:

■ حروفچینی و صفحه آرایی:

■ طراحی و گرافیک:

■ شابک:

■ شمارگان:

■ مرکز خرید آنلاین:

■ مرکز پخش و توزیع:

■ قیمت:

پیشگفتار

امروزه انرژی یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر رشد و توسعه اقتصادی یک کشور می‌باشد. شاید در ابتدا این تصور وجود داشت که درآمدهای فراوان حاصل از منابع طبیعی برای یک کشور ایجاد ثروت کرده و پیشرفت اقتصادی و کاهش فقر را به دنبال داشته باشد. وجود این دیدگاه در مورد منابع طبیعی می‌تواند بر اساس تئوری توسعه اقتصادی نیز باشد. در مباحث توسعه، عقب ماندگی اقتصادی به سطوح پائین سرمایه گذاری ربط داده شده است. بنابراین منابع طبیعی می‌توانند عاملی مهم در تسريع سرمایه گذاری و به دنبال آن رشد اقتصادی باشند اما یک دیدگاه دیگر در پیوندهای جالب در اقتصاد این است که اقتصادهای فقیر از لحاظ منابع طبیعی، در زمینه رشد و توسعه اقتصادی از کشورهایی که دارای منابع طبیعی غنی‌تر هستند، اغلب جلوتر است. به عبارت دیگر اگر منابع طبیعی مینا باشد، کشورهای فقیر (فقر منابع طبیعی) نسبت به کشورهای غنی (غنیای منابع طبیعی) رشد اقتصادی بالاتری دارند اما به دلیل عدم سرمایه گذاری مناسب این درآمدهای حاصل از فروش منابع طبیعی باعث وابستگی کشورها به درآمدهای بادآورده ناشی از منابع طبیعی خدادادی شده که به دنبال آن بخش‌های دیگر اقتصادی دچار ضعف می‌شود. کشور ایران به دلیل دارا بودن ذخایر بالای نفت و گاز یکی از مهم‌ترین کشورهای دنیا به شمار می‌آید. در این کتاب بر اساس مروری بر مطالعات و تحقیقات صورت گرفته در حوزه منابع طبیعی، پژوهشگاهی سعی شده است تا تاریخچه‌ای غنی از سیر تحولی نفت و اثرات آن بر اقتصاد ایران مرور و بررسی شود. امید است این مجموعه جمع آوری شده بتواند به محققان کشور در زمینه سیاست گذاری‌های اقتصادی کمک ناچیزی کند.

فصل اول: نفت و ضرورت بررسی آن

۱-۱ مقدمه.....	۱۰
۲-۱ اهمیت موضوع در اقتصاد ایران.....	۱۲
۳-۱ سیر تاریخی درآمد های نفتی ایران.....	۱۴
۱-۳-۱ دوران قبل از انقلاب اسلامی ایران.....	۱۴
۲-۳-۱ دوران پس از انقلاب اسلامی.....	۱۶

فصل دوم: نقش نفت در اقتصاد

۱-۲ مقدمه.....	۲۸
۲-۲ اهمیت نفت در اقتصاد و سیاست جهانی.....	۲۹

فصل سوم: تاثیر نفت بر بخش های اقتصادی تا پیش از سال ۱۳۳۸

۱-۳ مقدمه.....	۴۲
۲-۳ تاثیر نفت بر بخش صنعت تا قبل از سال ۱۳۳۸.....	۴۴
۳-۳ تاثیر نفت بر بخش کشاورزی تا قبل از سال ۱۳۳۸.....	۴۷

فصل چهارم: تاثیر نفت بر بخش های اقتصادی در خلال سال های

۱۳۳۸-۱۳۵۷

۱-۴ مقدمه.....	۵۸
۲-۴ اوضاع اقتصادی ایران در دهه ۱۳۴۰ از دید تعادلهای کلان اقتصادی.....	۵۹

۳-۴	تولید و رشد بخش نفت	۶۳
۴-۴	اشتغال در بخش نفت	۶۴
۵-۴	روابط و تعاملات بخش نفت با سایر بخشها در مقطع زمانی ۱۳۵۶-۱۳۳۸	۶۵
۶-۴	تأثیر نفت بر کاهش رشد و توسعه مواد غذایی در دوران پهلوی	۶۶
۷-۴	رونق نفتی و تأثیر آن بر ساختار بخشی اقتصاد در دهه ۱۳۵۰	۶۷
۸-۴	بررسی شاخص‌های اقتصادی کشور در خلال سالهای ۱۳۵۷-۱۳۳۸	۷۲
۹-۴	تأثیر نفت بر بخش صنعت در سالهای ۱۳۵۷-۱۳۳۸	۷۶
۱۰-۴	رشد ارزش افزوده بخش نفت در مقطع ۱۳۵۶-۱۳۳۸	۸۰
۱۱-۴	درآمد نفت، مقایسه آن با برخی از درآمدها و دریافت‌ها در مقطع زمانی ۱۳۵۶-	
۱۳۳۹		۸۲
۱۲-۴	جمع بندی گزارش	۸۳
۱۳-۴	تأثیر نفت بر بخش مسکن قبل از پیروزی انقلاب اسلامی	۸۹
۱۴-۴	قراردادهای نفتی قبل از انقلاب	۹۳
۱۵-۴	نفت، فرایند و یویش سیاستگذاران خارجی	۹۹
۱۶-۴	رانت و دولت رانتیر	۱۰۰

فصل پنجم: تأثیر نفت بر بخش‌ها اقتصادی طی سال‌های

۱۳۶۸ - ۱۳۵۷

۱-۵	مقدمه	۱۰۸
۲-۵	درآمد نفت و مقایسه آن با برخی از درآمدها و دریافت‌ها در مقطع زمانی ۱۳۶۳-	
۱۳۵۷		۱۰۹
۳-۵	رشد ارزش افزوده بخش نفت در مقطع ۱۳۶۷-۱۳۵۷	۱۱۰
۴-۵	بررسی میزان سرمایه‌گذاری در بخشهای اقتصادی در خلال سال‌های ۱۳۶۷-	
۱۳۵۸		۱۱۲
۵-۵	میزان تولید نفت خام ایران از منابع مختلف در مقطع زمانی ۱۳۶۷ - ۱۳۵۸	۱۱۳
۶-۵	رشد اقتصادی در ایران در خلال سالهای ۱۳۶۸-۱۳۵۷	۱۱۴
۷-۵	بررسی بودجه عمومی دولت در خلال سالهای ۱۳۶۷-۱۳۵۸	۱۱۵

۸-۵	بررسی شاخص‌های اقتصادی کشور در خلال سالهای ۱۳۶۷-۱۳۵۸.....	۱۲۶
۹-۵	روابط و تعاملات بخش نفت با سایر بخش‌ها در مقطع زمانی ۱۳۶۸-۱۳۵۸... ..	۱۲۷
۱۰-۵	تأثیر نفت بر بخش کشاورزی در خلال سالهای ۱۳۶۸-۱۳۵۸.....	۱۲۸
۱۱-۵	تأثیر نفت بر بخش مسکن در سالهای ۱۳۶۸-۱۳۵۸.....	۱۲۹
۱۲-۵	تأثیر بخش نفت بر بهای مسکن، کالاها و خدمات مصرفی و نرخ تورم در سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۵۸.....	۱۳۱
۱۳-۵	نقدینگی کشور در مقطع زمانی ۱۳۶۸-۱۳۵۷.....	۱۳۲
۱۴-۵	سهان انرژی‌های مختلف مصرفی در انرژی کل مصرفی کشور.....	۱۴۰
۱۵-۵	مهم‌ترین مصرف‌فرآورده‌های نفتی در بخش‌های مختلف اقتصادی.....	۱۴۱

فصل ششم: تأثیر نفت بر بخش‌های اقتصادی طی

سال‌های ۱۳۹۴-۱۳۶۸

۱-۶	مقدمه.....	۱۵۰
۲-۶	تشکیل سرمایه در بخش نفت در مقطع ۱۳۸۲-۱۳۶۸.....	۱۵۱
۳-۶	روند ارزش افزوده بخش نفت در مقطع ۱۳۸۲-۱۳۶۸.....	۱۵۵
۴-۶	روابط و تعاملات بخش نفت با سایر بخش‌ها در مقطع زمانی ۱۳۸۲-۱۳۶۸..	۱۵۶
۵-۶	تأثیر نفت بر بخش کشاورزی در خلال سالهای ۱۳۸۳-۱۳۶۹.....	۱۵۷
۶-۶	روند رشد اقتصادی در ایران در خلال سالهای ۱۳۸۳-۱۳۶۹.....	۱۵۸
۷-۶	بررسی میزان سرمایه‌گذاری در بخش‌های اقتصادی در خلال سالهای ۱۳۷۲-۱۳۶۸.....	۱۶۰
۸-۶	میزان تولید نفت خام از منابع مختلف در مقطع زمانی ۱۳۷۳-۱۳۶۸.....	۱۶۱
۹-۶	بررسی شاخص‌های اقتصادی کشور در خلال سالهای ۱۳۷۲-۱۳۶۸.....	۱۶۲
۱۰-۶	بررسی بودجه عمومی دولت در خلال سالهای ۱۳۷۲-۱۳۶۸.....	۱۶۴
۱۱-۶	تأثیر نفت بر بخش مسکن در سالهای ۱۳۸۳-۱۳۶۹.....	۱۶۵
۱۲-۶	تأثیر بخش نفت بر بهای مسکن، کالاها و خدمات مصرفی و نرخ تورم در سالهای ۱۳۸۳-۱۳۶۹.....	۱۶۷
۱۳-۶	تأثیر نفت بر بخش‌های اقتصادی در طی سالهای ۱۳۸۳-۱۳۸۶.....	۱۶۸

